SeAMK pohjoismaisessa perhehoitotieteen konferenssissa

18.6.2018

Aurinkoiset terveiset Families throughout the lifespan -konferenssista Tampereelta !

Viidettä pohjoismaista **perhehoitotieteen konferenssia** vietettiin Tampereen yliopiston hoitotieteen laitoksen organisoimana Tampere-talossa 3. – 5.6.2018. Konferenssiin oli kokoontunut n. 100 osallistujaa Pohjoismaista, Afrikasta, Australiasta, Aasiasta sekä Kanadasta ja Yhdysvalloista. Ohjelma koostui mielenkiintoisista aiheista, jotka käsittelivät potilaan ja hänen perheenjäsentensä kokemuksia eri elämänvaiheissa ja erilaisissa sairaustilanteissa sekä erilaisia hoitomenetelmiä ja -teknologioita, joita voidaan hyödyntää sekä akuuttihoitotyössä, avohoidossa että pitkäaikaissairaanhoidossa. Konferenssi oli oivallinen tilaisuus verkostoitua ja hankkia uusia TKI-kumppaneita.

SeAMKin terveysalalta konferenssissa suullisen esityksen pitivät lehtorit **Mari Salminen-Tuomaala, Kirsi Kivistö-Rahnasto** ja **Niina Keskinen**. Mari esitteli puheessaan Etelä-Pohjanmaan sairaalan ulkopuolisen ensihoidon työntekijöille toteutetun tilastollisen tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksen avulla kartoitettiin ensihoidon työntekijöiden kokemuksia taidoistaan kohdata ja ohjata potilaita ja heidän perheenjäseniään tilanteissa, joissa potilaan akuuttihoito toteutetaan kohteessa, eikä potilasta kuljeteta sairaalaan. Tällöin potilaan tilanne arvioidaan sellaiseksi, että hän ei tarvitse jatkuvaa seurantaa ambulanssikuljetuksen aikana, eikä välttämättä lainkaan hoitoa päivystyspoliklinikalla. Usein potilaan tilanne saadaan hoidettua kotona tai hän voi hakeutua hoitoon lähimpään terveyskeskukseen seuraavana päivänä. Tutkimustulosten mukaan ensihoidon työntekijöistä yli 90% kokee asiakkaan kohtaamis- ja ohjaamistaitonsa hyviksi ja yli 90% heistä kokee myös potilaan asemaan asettumisen helpoksi. Heistä 100% pyrkii ohjaamaan potilasta niin, että hän selviytyy kotona jatkohoidon ohjeiden turvin. He myös varmistavat (100%), että potilas on ymmärtänyt saamansa ohjeet. Lisäksi yli 80% ensihoidon työntekijöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa tukea sekä potilasta että hänen läheisiään akuutissa tilanteessa. Sen sijaan ensihoidon työntekijät kokevat, että heidän on tarpeen kehittää tilanneherkkyyttään erilaisten perheenjäsenten tuen tarpeiden tunnistamiseksi. Erityisen haasteellista on varmistaa maahanmuuttaja-asiakkaiden kotona selviytyminen jatkohoito-ohjein yhteisen kielen puuttuessa.

Niina ja Kirsi käsittelivät esityksissään erilaisia kriisejä, joita perheet voivat joutua kohtaamaan. Niina esitteli tutkimustaan, jossa tutkittiin lapsen kuoleman kokeneita läheisiä ja heidän selviytymistään valokuvien avulla Facebookin avoimessa keskusteluryhmässä. Valokuvien on aiemman tutkimustiedon pohjalta todettu olevan yksi tehokkaimmista tavoista surun ilmaisemiseen ja niiden on todettu auttavan surussa ja selviytymisessä. Yhä useammat surevat hakeutuvat myös nykyään internetin tarjoamille keskustelupalstoille hakemaan vertaistukea ja käsittelemään omaa suruaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitä lapsen kuoleman

kokeneet läheiset haluavat kertoa jakamillaan valokuvilla ja kuvateksteillä kokemastaan surusta Facebookin avoimessa keskusteluryhmässä. Kuolleen lapsen läheiset kertoivat keskusteluryhmässä jakamillaan valokuvilla ja kuvateksteillä suruprosessin aikaisista tunnetiloista, menetykseen sopeutumisesta, muistojen tärkeydestä ja merkkipäivien herättämistä ajatuksista. Tutkimuksen tulokset vahvistivat, että erilaisten valokuvien avulla läheisten on helppo luoda tarinoita ja pukea omaa suruaan sanoiksi. Valokuvat auttavat surussa selviytymistä ja kohtaamaan todellisuuden lapsen kuoleman jälkeen.

Lapsen kuolema on perheille äärimmäinen menetys, siitä aiheutuva suru on pitkäaikainen prosessi, joka vaikuttaa koko perheeseen. Lapsen kuoleman jälkeen uusi raskaus voi tuoda vanhemmille ja erityisesti äideille psykologisia haasteita, stressiä ja pelkoa lapsen uudelleen menettämisestä. Uusi raskaus tuo kuitenkin myös toivoa tulevasta, iloa ja saattaa helpottaa surussa eteenpäin pääsemistä. Kirsi kertoi esityksessään laadullisen tutkimuksensa tuloksia, jossa äidit ovat kirjoittaneet myönteisistä kokemuksistaan uudessa raskaudessa lapsen kuoleman jälkeen. Äidit ovat kokeneet myönteisenä, että he voivat tulla vielä raskaaksi uudelleen ja heidän elämän toiveikkuutensa lisääntyy raskauden myötä. Äidit kokevat myönteisenä sen, että he saavat terveydenhuollolta kokonaisvaltaista hoitoa ja tukea koko raskauden ajan, jolla varmistetaan vauvan ja äidin hyvinvointia. Äidit kokevat myönteisenä, kun heitä kuunnellaan, huolet otetaan tosissaan ja he saavat erityistä tukea sitä tarvitessaan. Äidit kokevat, että raskaus tuo monenlaisia onnellisia asioita heidän elämäänsä ja heidän hyvänolon tunteensa lisääntyy. Hyvin sujunut synnytys koetaan positiivisena. Myös perheen merkitys lisääntyy uuden raskauden aikana lapsen kuoleman jälkeen. Uusi raskaus syventää parisuhdetta ja siinä kasvamista. Raskaus tuo positiivisuutta perheeseen, äidit iloitsevat siitä, että vanhemmat lapset voivat saada jälleen sisaruksen. Äidit ovat onnellisia saadessaan tukea omilta läheisiltään. Uusi raskaus on myös äideille keino työstää menetetyn lapsen surua ja he pääsevät surussaan eteenpäin.

Kokonaisuudessaan kahden päivän **perhehoitotieteen konferenssi** toi todella esiin, kuinka tärkeitä asiakkaille ja potilaille ovat heidän perheensä ja heidän läheisensä, kun he kohtaavat erilaisia elämän haasteita. Terveydenhuollon ammattilaisten tulee tunnistaa ja nähdä perhe osana potilaan kokonaisuutta ja kokonaisvaltaista hoitotyötä kaikissa ikäryhmissä. Potilaita ja heidän perheitään tulee tukea, kuunnella sekä heidät tulee ottaa mukaan hoidon tarpeen arviontiin, suunnitteluun ja toteutukseen. Perhehoitotieteellistä tutkimusta tarvitaan edelleen lisää, että asiakkaita ja potilaita sekä heidän perheitään osattaisiin entistäkin paremmin ottaa huomioon kokonaisvaltaisessa hoitotyössä. Lisäksi tulevaisuudessa hoitotyöhön haasteita tuovat myös erilaisia kulttuureja edustavien maahanmuuttajien ja heidän perheenjäsentensä tarpeet.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, lehtori, Sosiaali- ja terveysala SeAMK

Kirsi Kivistö-Rahnasto
TtM, lehtori, Sosiaali- ja terveysala SeAMK

Niina Keskinen
TtM, päätoiminen tuntiopettaja, Sosiaali- ja terveysala SeAMK

Lähteet:

Keskinen N., Kaunonen M. & Aho AL. How loved ones express grief after the death of a child by sharing photographs on Facebook. Arviointiprosessissa kansainvälisessä lehdessä.

Kivistö-Rahnasto K., Kaunonen M. & Aho AL. (2017) Äitien myönteiset kokemukset uudessa raskaudessa lapsen kuoleman jälkeen. *Hoitotiede* 29(4), 288–301.

Salminen-Tuomaala M., Leikkola P. & Paavilainen E. (2015) Emergency health care professionals' experiences of factors that influence care quality and safety. *Clinical Nursing Studies* 3(3), 34-42.

Salminen-Tuomaala M., Leikkola P., Mikkola R. & Paavilainen E. (2015) Workers clinical skills in out-of-hospital emergency care. *Emergency Medicine* 5(6),1-6.

Salminen-Tuomaala M., Mikkola R., Leikkola P. & Paavilainen E. (2018) Emergency Patients' and Family Members' Experiences of Encountering Care Providers and Receiving Care in Non-conveyance Situations. 2018. Hyväksytty julkaistavaksi*Scandinavian Journal of Caring Sciences*-lehdessä 2018